

Järjestöt muistuttavat: Julkisella vallalla on vastuu turvata ihmisoikeudet

Me allekirjoittaneet vaadimme, että hallitusohjelmaan kirjataan kunnianhimoinen ja systemaattinen suunnitelma perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden toimeenpanemiseksi. Hallitusohjelma on keskeisin asiakirja, jolla ohjataan hallituksen ja muun julkisen vallan toimintaa tulevan neljän vuoden ajan.

Valtiolla ja muulla julkisella vallalla on velvoite kunnioittaa, suojella ja toteuttaa jokaisen perus- ja ihmisoikeuksia. Nämä oikeudet eivät toteudu itsestään vaan vaativat toteutuakseen valtiolta aktiivista ja suunnitelmallista edistämistä sekä kohdennettuja resursseja.

Ihmisoikeuksilla ja perusoikeuksilla tarkoitetaan erityisen tärkeitä oikeuksia. Ihmisoikeudet turvataan kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, jotka on saatettu voimaan valtion sisällä. Perusoikeudet turvataan perustuslaissa. Perus- ja ihmisoikeudet muodostavat perustan muulle lainsäädännölle ja kaikelle julkisen vallan toiminnalle.

Kansainvälisten ihmisoikeuselinten suositukset on otettava vakavasti

Suomi on saanut kansainvälisiltä ihmisoikeuselimiltä huomautuksia ja suosituksia ihmisoikeustilanteemme parantamiseksi. Tietyt teemat, kuten naiseen kohdistuva väkivalta, perusturvan riittämätön vähimmäistaso, syrjintä, rasismi, muukalaisviha ja vihapuhe, turvapaikanhakijoiden oikeusturvaongelmat sekä vähemmistöjen ja alkuperäiskansa saamelaisten oikeudet, toistuvat suosituksissa vuodesta toiseen, sillä aiempia suosituksia ei ole toimeenpantu tehokkaasti.

Ihmisoikeuksien ja niitä koskevien suositusten toimeenpanoon tarvitaan aktiivista otetta. Hallitusohjelmassa on huomioitava Suomen saamat ihmisoikeussuosituksset ja kirjattava ratkaisut niiden toteuttamiseksi. Ihmisoikeusvalvontaelinten suositusten toimeenpanon tilanne tulee käsitellä säännöllisesti valtioneuvostossa ja eduskunnassa.

Ihmisoikeusvaikutusten arviointia on vahvistettava – myös talouden sopeutustoimissa

Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointia säädösvalmistelussa ja muussa valmistelussa kuten valtion talousarviossa ja ohjelmatyössä on vahvistettava. Päättäjien ja viranhaltijoiden tulee arvioida perus- ja ihmisoikeusvaikutukset huolella julkisen talouden sopeutustoimista päätettäessä. Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten oikeuksien toteutumiseen.

Viranhaltijoiden on syytä tehdä tässä arvioinnissa yhteistyötä sidosryhmien kuten kansalaisjärjestöjen kanssa. Arviointityön laadun vahvistamiseksi niissä kannattaa hyödyntää kuulemisia ja muita osallistavia menetelmiä. On myös tärkeää kuulla niitä ihmisiä, joita päätökset koskevat, mukaan lukien lapsia.

Linkki: [Järjestöjen yhteiset tavoitteet](#)

Lisätietoja:

- Martta October, vaikuttamistyön johtaja, Ihmisoikeusliitto p. 044 742 0414
- Niina Laajapuro, ihmisoikeustyön johtaja, Amnesty International Suomen osasto p. 044 555 4911
- Esa Iivonen, johtava asiantuntija, Mannerheimin Lastensuojeluliitto p. 050 411 1562

Kannanotossa mukana olevat järjestöt:

Amnesty International Suomen osasto
Ihmisoikeusliitto
Kehitysvammaliitto
Kehitysvammaisten Tukiliitto
Kuurojen Liitto
Lastensuojelun Keskusliitto
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Naisasialiitto Unioni
Naisjärjestöt yhteistyössä – NYTKIS
Pakolaisneuvonta
Pelastakaa Lapset
Seta
Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi
Suomen sosiaalioikeuksien seura
Väestöliitto